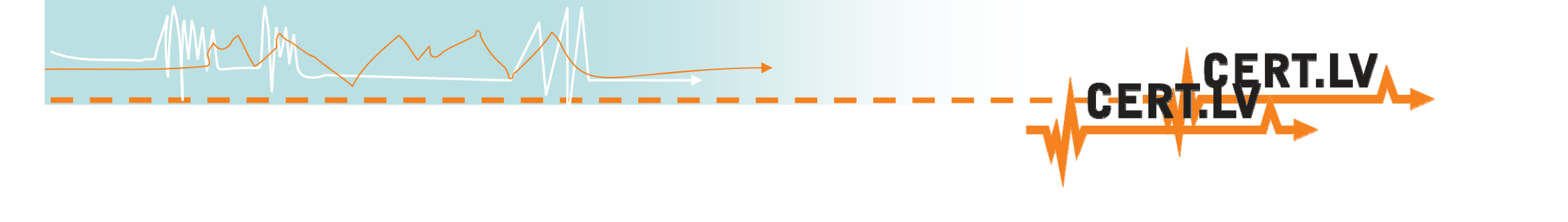

Seminārs Interneta pakalpojumu sniedzējiem

13.10.2011. - programma

1. „Īsi par CERT.LV” - Baiba Kaškina, CERT.LV vadītāja, 20 minūtes
2. „IT drošības likuma un MK noteikumu prasības attiecībā uz IPS” - Baiba Kaškina, CERT.LV vadītāja, 45 minūtes
3. „Personas datu aizsardzības pārkāpuma paziņošana” - Mārtiņš Indāns, Datu valsts inspekcija, 15 minūtes
4. „Botnetu un datorvīrusu apkarošana sadarbībā ar CERT.LV” - Gints Mākalnietis, CERT.LV tehniskais speciālists, 30 minūtes

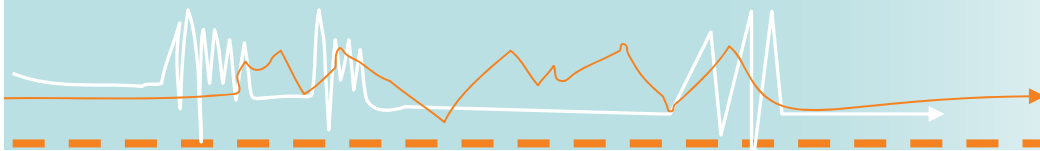
***“Botnetu un datorvīrusu
apkarošana sadarbībā ar
CERT.LV”***

Seminārs Interneta pakalpojumu sniedzējiem

13.10.2011., Rīga

Gints Mākalnietis, CERT.LV

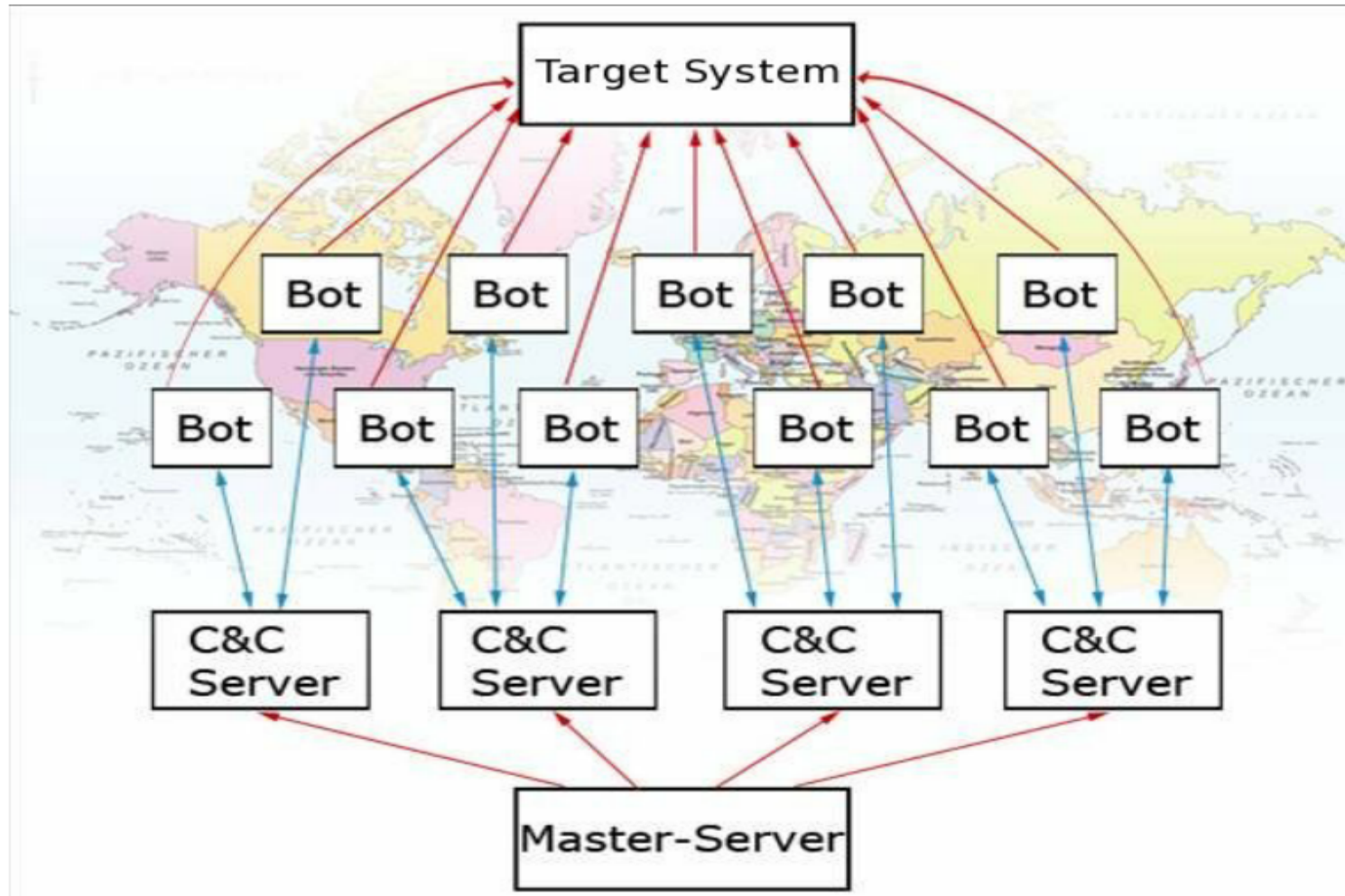

CERT.LV

Botneti

Kas ir botnets?

Ietekme uz klientiem

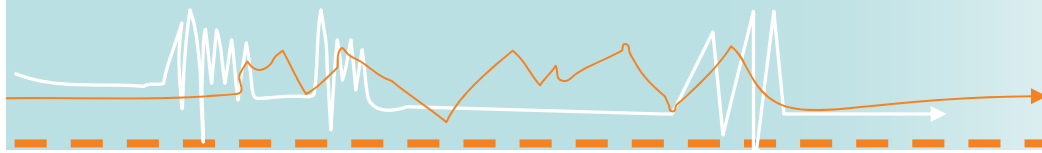
- Finansiāli zaudējumi
  - kredītkaršu datu zādzības
  - viltoti tiešsaites maksājumi
- Konfidenciālu dokumentu noplūde
- Datora darbības traucējumi

Ietekme uz IPS

- Sakaru kanālu pārslodze
- IPS tīkli nonāk melnajos sarakstos
  - klientiem traucē e-pastu apmaiņu
  - viss IPS tīkls var tikt bloķēts uguns mūrī
- IPS pasliktinās reputācija

Apzināta datorvīrusu uzturēšana IPS tīklā!

- Problēmas ar tiesībsargājošām iestādēm
- IPS tīkli nonāk melnajos sarakstos
  - viss IPS tīkls var tikt bloķēts uguns mūrī
- IPS pasliktinās reputācija
- iespējams izsaukt DDoS u.c. uzbrukumus

CERT.LV

Infekcijas savā tīklā

Kā uzzināt, ka klienta dators ir inficēts?

- Iekšējās monitoringa sistēmas
- Ziņojumi no citiem klientiem
- Ziņojumi no specializētiem servisiem
- Ziņojumi no CERT.LV
- Tīkla darbības traucējumi

Ko iesākt ar inficētu klientu?

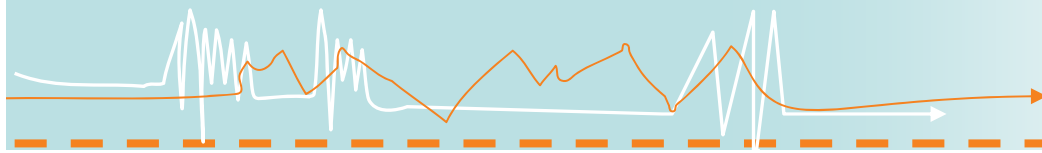
- Pārtraukt tā iespējamo kaitējumu citiem!
- Informēt klientu par problēmu
- Ieteikt risinājumu

Kā informēt klientu?

- Brīdinājums pa e-pastu
- Zvans klientam
- Pakalpojuma sniegšanas pārtraukšana vai ierobežošana
- Klienta automātiska novirzīšana uz brīdinošu lapu
  - Automātisks risinājums
  - Viegli savienot ar ienākošo ziņojumu apstrādi

Brīdinošā lapa

- Informējošs paziņojums
- Ieteikumi klientiem patstāvīgai datora iztīrīšanai:
  - Saites uz bezmaksas programmām
  - Padomi drošai datora konfigurācijai
- Saites uz profesionāla datorservisa sniedzējiem.

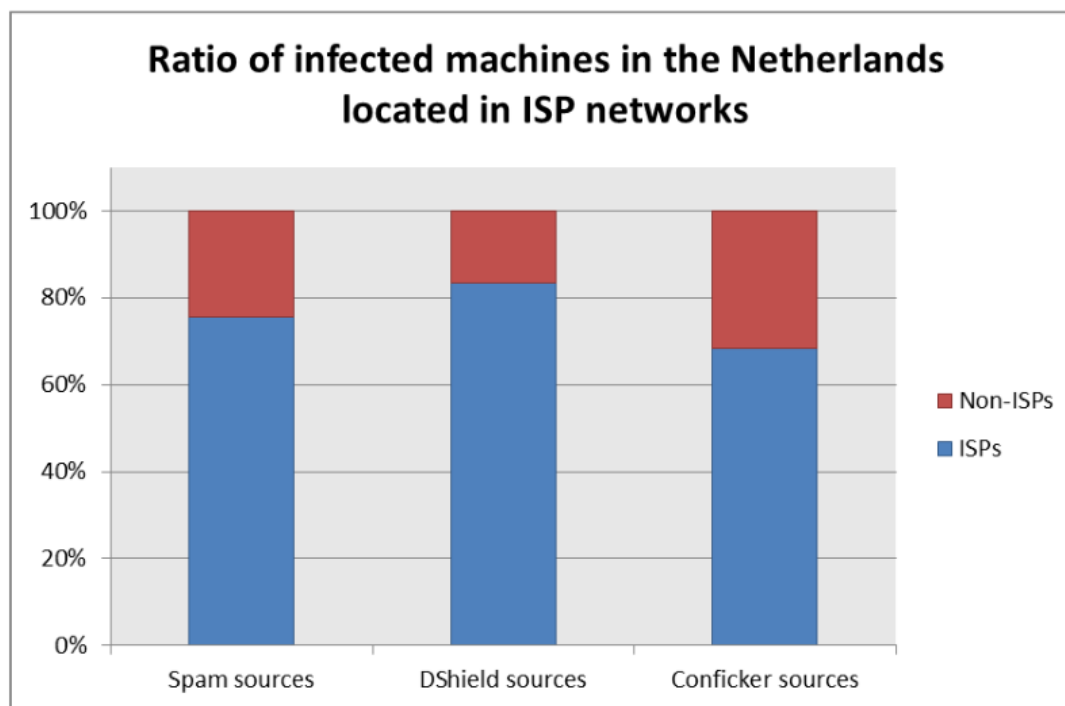
CERT.LV

Pieredze ārzemēs

Starptautiskā pieredze - Nīderlande

Anti-botnet Working Group = 12 IPS, vairāk nekā 90% tirgus daļa

Starptautiskā pieredze - Vācija

Anti-Botnet Beratungszentrum

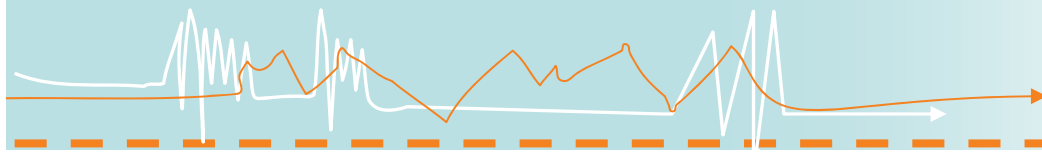
- Pagaidām apvieno 11 IPS
- Atbalsta Vācijas lekšlietu ministrija
- Piedāvā savu zvanu centru, kas palīdz klientiem iztīrīt datoru
- Uztur lapu ar padomiem klientiem
www.botfrei.de

Starptautiskā pieredze - Austrālija

ACMA Australian Internet Security Initiative

- Darbojas no 2005.gada
- 106 IPS
- Iesaistītie IPS saņem ikdienas ziņojumus par savu IP apgabalu
- Izveidots ar Austrālijas valdības atbalstu

CERT.LV

Ko darīt Latvijā?

Sadarbības iespējas

- Regulāra informācija par inficētajām IP adresēm
- Incidentu risināšanā – paraugi incidentu atrisināšanai
- CERT.LV un citi gatavo materiālus klientu izglītošanai - www.esidross.lv
- CERT sensori (*honeypot*) pie IPS

Informācijas apmaiņa ar IPS

Incidenti, kuri prasa nekavējošu rīcību (augsta prioritāte)

- Sadarbības formāts
  - E-pasts
  - Telefons
- Laika intervāls
  - Informācijas apmaiņa tikko incidents ir reģistrēts
- Informācijas apmaiņa (*feedback*)
  - Līdz incidenta atrisināšanai

Informācijas apmaiņa ar IPS

Incidenti, kuri neprasa tūlītēju rīcību (zema prioritāte)

- Sadarbības formāts
  - E-pasts
  - Pieeja incidentu datubāzei
- Laika intervāls
  - Incidentu datubāzi CERT.LV atjauno reizi dienā
- Informācijas apmaiņa (*feedback*)
  - Netiek gaidīts par katru nenozīmīgo incidentu, bet var tikt lūgts informēt par paveikto

Kā uzsākt sadarbību?

- Rakstīt cert@cert.lv
  - AS, IP adreses
  - Kontaktpersonas
- Sūtīt Rīcības plānu uz kontakti@cert.lv
(vēlams līdz 01.11.2011.)
  - Atbildīgajām personām e-pasta liste
- LV-CSIRT iniciatīvas grupa – www.csirt.lv

Jautājumi?

<http://ww.cert.lv/>

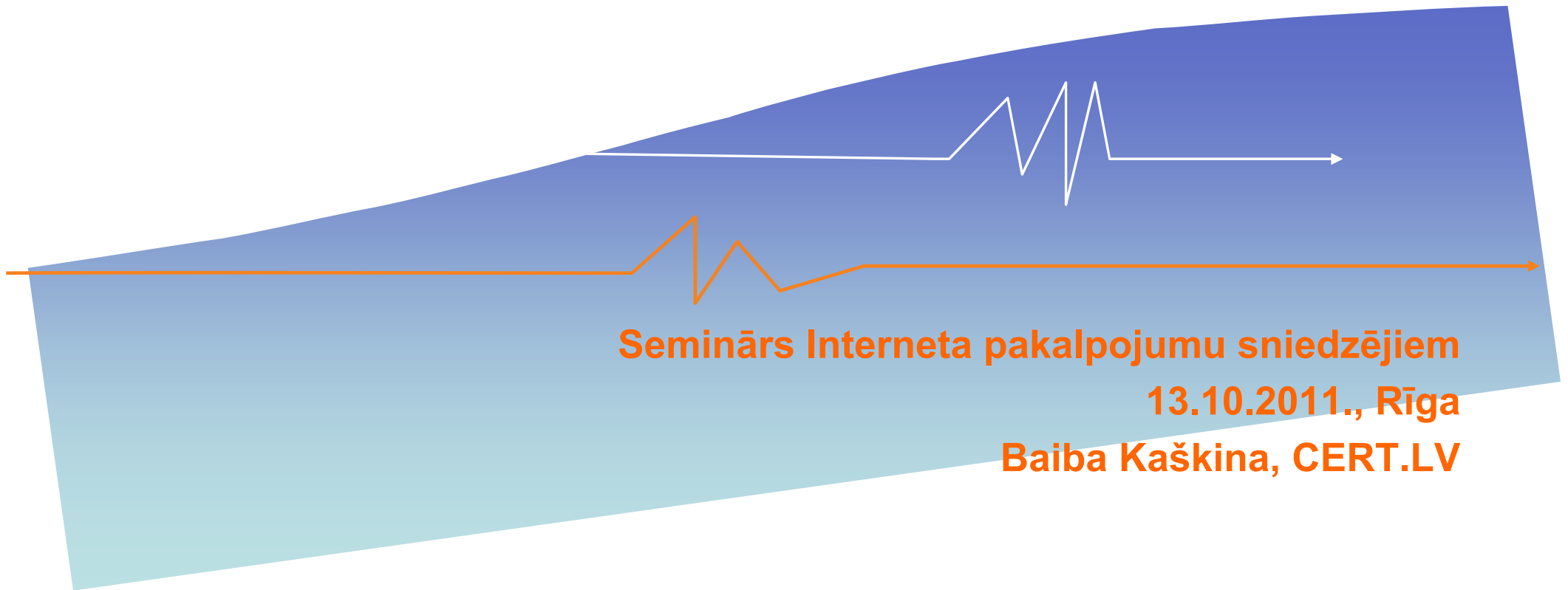
cert@cert.lv

gints@cert.lv

Noslēgums

CERT.LV plāni

- Palielināt tehniskās iespējas
- Nostiprināt sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām
- Ieviest sadarbības modeli ar Interneta pakalpojuma sniedzējiem
- Izveidot tīmekļa platformu zemas prioritātes incidentu pārvaldībai
- Uzturēt izglītošanas portālu www.esidross.lv
- Rīkot regulārus seminārus un mācības

Kopsavilkums

- Likums sakārto ar IT drošību saistīto vidi LV – tas definē visu iesaistīto pušu tiesības un pienākumus
- Stājušies spēkā MK noteikumi saistībā ar kritiskās infrastruktūras aizsardzību
- Stājušies spēkā MK noteikumi par elektronisko sakaru tīkla nepārtrauktas darbības nodrošināšanu
- Ar IT drošību saistītos jautājumus valsts līmenī koordinē Nacionālā informācijas tehnoloģiju drošības padome
- CERT.LV pilda IT drošības likumā noteiktos pienākumus un aicina visus IPS uz sadarbību

CERT.LV rudens pasākumi

- **13.oktobris** – seminārs Interneta pakalpojumu sniedzējiem
- **28.oktobris** – 1.tehniskās IT drošības mācības
- **22.novembris** – “Esi Drošs – 2” seminārs

Plāni:

- 2. teorētiskās mācības
- LV-CSIRT grupas pasākums

Paldies par uzmanību!

<http://www.cert.lv/>
cert@cert.lv
baiba.kaskina@cert.lv

